

2010-04-28

MAIS – Musikarrangörer i Samverkan
/Sforzando/ Granvägen 6, 646 50 Björnlunda
0158-209 02, info@mais.se, www.mais.se
Organisationsnummer 802430-7699
PlusGiro 51 08 44-4

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkande I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken (SOU 2010:12).

Musikarrangörer i Samverkan (MAIS), som beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande, vill anföra följande.

MAIS – Musikarrangörer i Samverkan är ett samarbetsorgan för sju rikstäckande förbund: Kontaktnätet, Riksförbundet för Folkmusik och Dans (RFoD), Sveriges Orkesterförbund (SOF), Sveriges Körförbund, Kammarmusikförbundet RSK (RSK), Svenska Jazzriksförbundet (SJR) samt RANK, Riksförbundet Arrangörer av Nutida Konstmusik. Medlemsförbunden representerar närmare 120 000 enskilda medlemmar och arrangerar årligen upp emot 10 000 konserter med levande musik inom de flesta genrer.

Sammanfattning

MAIS stödjer förslaget om en ny nationell musikplattform, men har en rad synpunkter på organisation av och arbetsuppgifter för denna. MAIS menar att plattformen förutom samarbetsprojekt också måste komplettera regional musikproduktion med nationella produktioner, ta ett ansvar för internationell verksamhet och garantera fortlevnaden av vissa rikstäckande projekt. Det fria musiklivet måste ges inflytande över plattformens arbete.

MAIS är berett att ta på sig uppdraget för att utveckla och underhålla konsertdatabasen konsertguiden.se.

MAIS är starkt kritiskt till utredningens negativa inställning till genrenätverk och menar att utredningen inte uppmärksammat värdet av de demokratiskt uppbyggda ideella organisationer som arbetar inom musiklivet. Utredningen har också förbisett styrkan i att stödja och utveckla befintliga arrangörsnätverk. MAIS är berett att ta ett samlat och genreöverskridande ansvar för arrangörsutveckling på musikområdet.

När det gäller internationell samverkan pekar MAIS på hur arbetet bedrivs i Norge och Danmark, och förordar ett aktivt internationellt arbete under tre huvudrubriker: gästspel, lansering och information.

När det gäller organisationsmodell för musikplattformen förordar MAIS en egen organisation med en styrelse där det fria musiklivet är väl representerat. MAIS anser också att Svenskt visarkivs verksamhet skall bevaras i nuvarande form och omfattning. Verksamheten vid EMS bör föras över till Statens musiksamlingar. MAIS avstyrker att Caprice Records så kallade backkatalog överförs till den nya musikplattformen.

När det gäller lokalerna i fastigheten Nybrokajen 11 menar MAIS att ansvaret för de kontorslokaler som nu disponeras av musiklivets organisationer skall ligga hos en nationell statlig aktör.

MAIS avstyrker bestämt att sammanlagt 16 mkr överförs till Kulturrådet för att förstärka stödet till arrangörer och fria grupper. Dessa 16 mkr bör i stället tillföras den nationella musikplattformen för att finansiera centralt produktionsarbete och internationellt arbete. MAIS menar visserligen att stödet till de fria arrangörerna bör höjas kraftigt, men att dessa medel inte skall tas från resurser till nationellt produktionsarbete.

MAIS stödjer förslaget att Riksförbundet för Folkmusik och Dans ges ekonomiska förutsättningar att ta över och driva konsertlokalen Stallet.

6.1 En musikplattform i samspel med musikkivet

MAIS stödjer i princip förslaget om en ny nationell musikplattform som tar vid när Rikskonserters verksamhet upphör. Vi har däremot en rad synpunkter på utformningen av denna, samt hur musikkivets övriga aktörer skall garanteras inflytande över plattformens arbete – som måste präglas av transparens och dialog med musikkivets övriga aktörer.

6.2.1 Musikalisk kvalitet och bredd i hela landet

MAIS instämmer i de mål som utredningen formulerar för den nationella musikplattformen, och vill framhålla vikten av ett *varierat* utbud vilket också med nödvändighet innebär det utredningen avslutningsvis skriver i det aktuella kapitlet, nämligen ”...att *musikaliska uttryck som inte klarar sig på kommersiella villkor ska prioriteras.*”

6.2.2 Från producent och arrangör till koordinatör

Nationella produktioner

MAIS delar fullt utredningens uppfattning att det fria musikkivet särskilt bör prioriteras i musikplattformens arbete. Vi menar samtidigt att man inte kan frångå att Rikskonserters uppdrag bland annat består i att komplettera regional och lokal musikproduktion och att det fortfarande finns ett stort behov av sådana nationella produktioner.

Att så många (19 av 20, eller 95 %) av länsmusikorganisationerna återfinns som köpare av Rikskonserters produktioner (vilket redovisas i utredningens avsnitt 2.1.3, sid 23), visar på ett stort behov av nationella produktioner som inte erbjuds inom ramen för det regionala och lokala musikutbudet.

Vi menar också att dessa produktioner av nationellt intresse måste arbetas fram i nära samarbete med arrangörerna runt om i landet.

Delar av Rikskonserters tidigare produktionsarbete måste därmed också fortsättningsvis utföras centralt, och vi som arrangörer vill vara en aktiv del i den processen.

Rikstäckande projekt

MAIS delar inte utredningens uppfattning att över tid återkommande projekt per automatik förhindrar utveckling och nytänkande (utredningens sid 88). Tvärtom kan regelbundna manifestationer, också för en viss specifik genre, fungera som grogrund för ett breddat publikunderlag och konstnärlig utveckling. Ett tydligt (negativt) exempel är festivalen Stockholm New Music som aldrig kunnat etableras på grund av frånvaron av ett kontinuerligt och återkommande stöd. Förebilder vad gäller återkommande projekt är evenemang som Musik Direkt, Swedish Jazz Celebration, Ethnolägret, Ung & Lovande och Solistpriset som alla har fått ekonomiskt och administrativt stöd av Rikskonsert och nu löper hög risk att tappa kontinuitet hos såväl arrangörer som deltagare.

Utredningen föreslår visserligen att den nya plattformen får i uppdrag att i dialog med musikkivet ta ställning till vilka av dessa verksamheter som bör drivas vidare och vem som i sådana fall ska samordna dem. Men utredningen säger dessutom att dessa verksamheter skall drivas som projekt under 1-3 års tid.

MAIS menar att den nya plattformen måste ges ett uppdrag att garantera dessa rikstäckande projekt ekonomisk och administrativ kontinuitet under överskådlig tid, och att genomförandet sker i en samverkansprocess där musiklivets övriga aktörer och organisationer ges ett avgörande inflytande.

Konsertguiden

Webbtjänsten *konsertguiden.se* var ursprungligen ett initiativ från MAIS. Vi anser att Konsertguidens struktur är föråldrad och tyvärr inte har fått det genomslag som vi hoppats på, beroende på webbens snabba tekniska och sociala utveckling. Vi menar att Konsertguiden har potential att bli den centrala konsertdatabas musiklivet har behov av, men att den behöver förnyas.

MAIS är berett att, om erforderliga medel ställs till förfogande, ta på sig uppdraget för att utveckla och underhålla Konsertguiden.

Medborgarengagemang och en förankrad musikpolitik

Utredningen förordar (s 87) att den nationella musikplattformen skall hålla någon form av "armlängds avstånd" till musiklivets fria organisationer, och särskilt till sådana som är genrerelaterade. Vi menar att en sådan hållning är motsägelsefull och felaktig. Se våra ståndpunkter nedan, under punkt 6.8.2.

Vi vill i stället framhålla värdet av demokratiskt uppbyggda ideella organisationer som arbetar inom musiklivet. En förutsättning för att arbeta ideellt är att man upplever att man kan påverka, och är delaktig i beslut. Kulturutredningen pekade också på vikten av ett medborgarperspektiv och regeringen har tagit initiativ till en dialog med ideell kulturell sektor.

MAIS representerar ett omistligt medborgarengagemang vilket är en av de grundläggande förutsättningarna för ett levande och aktivt musikliv i hela Sverige. Enligt vår mening har utredningen inte tillräckligt uppskattat värdet av det stora ideella arbete och engagemang som visas genom de många organisationer som utgör medlemmarna i MAIS. Utredningen har inte undersökt bakgrunden till och drivkrafterna bakom det frivilliga arbete som läggs ned av de fria musikarrangörerna för att möjliggöra ett brett och seriöst musikutbud över hela landet.

Utredningen dristar sig till flera tveksamma slutsatser om hur våra organisationer arbetar inom och mellan genrer. Vi förväntar oss att de beslut som ska fattas på grundval av utredningen föregås av en dialog med oss berörda. Vi är självklart av uppfattningen att musiklivet behöver såväl genrer som genreblandningar. Det viktiga är här också på vilka grunder man kan åstadkomma det breda och seriösa medborgarengagemang som medlemmarna i MAIS har byggt upp under många år och med tusentals timmar av ideellt arbete, och hur det ska förvaltas inom ramen för kulturpolitiken framöver. Utredningen har här missat flera viktiga frågor som är centrala för ett framtida aktivt medborgarengagemang – ett engagemang som är en förutsättning för en väl förankrad kulturpolitik.

6.2.3 Nationell överblick och kompetensuppbyggnad

MAIS stödjer förslaget att musikplattformen skall ha nationell överblick över musiklivet i Sverige och följa utvecklingen i andra länder. Detta är också en av förutsättningarna för att kunna fullgöra de mål som formuleras i avsnitt 6.2.1.

Utredningen vill ge plattformen uppdrag att delta i projekt som stödjer publik- och arrangörsutveckling men tycks förbise styrkan i att stödja och utveckla arrangörsnätverken. Vi vill framhålla styrkan, kompetensen och möjligheterna i de befintliga arrangörsnätverk som återfinns inom MAIS (se även 6.8.2 nedan).

Kulturutredningen skrev:

"Om regeringen eller ansvarig myndighet vill markera vikten av ett särskilt ansvar för en viss musikform, genre eller liknande kan detta göras i form av ett nationellt uppdrag till lämplig organisation eller institution.

Av i huvudsak samma skäl anser vi att ansvaret för att samverka och utveckla arrangörsnätet på musikområdet kan läggas på en extern part med lämplig kompetens. Detta bör ske med hjälp av statlig finansiering och föregås av en förhandling där ansvarig statlig myndighet kan precisera uppdraget. Uppdragsperioden bör följa tidsperioderna i den föreslagna portföljmodellen och ligga på mellan tre och fem år."

MAIS instämmer med det som anfördes av Kulturutredningen.

MAIS är berett att ta ett samlat och genreöverskridande ansvar för arrangörsutveckling på musikområdet. Inom MAIS finns redan samarbete över genregränser. Vi vill utveckla dessa samarbeten. Vi är även beredda att medverka till uppbyggnaden av nya arrangörsnätverk.

MAIS har också sedan mer än tio år arbetat med arrangörsutbildning, och har ett starkt förtroende hos hela musiklivet för den kompetens vi besitter.

6.2.4 Internationell samverkan

Erfarenheter från våra grannländer kan tjäna som goda exempel på hur plattformen kan arbeta. Danmark och Norge står mycket väl rustade vad gäller det internationella arbetet, mycket beroende på att man där har ett väl fungerande **samspel mellan genreinriktade organisationer och en övergripande samordning.**

MAIS menar att plattformen måste ta ett samlat ansvar för:

- Internationella gästspel inom de genreområden där vare sig de offentliga institutionerna eller den kommersiella marknaden bedriver verksamhet i sådan omfattning att musiklivens och arrangörernas efterfrågan tryggas.
- Ensembler och artister i Sverige som bedöms ha förutsättningar för lansering på de internationella marknaderna.
- Ett övergripande informationsuppdrag riktat till de internationella marknaderna om de svenska musiklivens olika aktörer.

Utredningen hänvisar vid flera tillfällen till Torgny Sandgrens skrift *Svensk musik i utlandet* och drar långtgående slutsatser av denna. Sandgrens utredning gjordes på uppdrag av Kulturrådet och hade till syfte att ta fram ett underlag för Kulturrådets fortsatta utvecklingsarbete vad gäller stöd till exponering av svensk musik internationellt i form av projektstöd, information och kontaktförmedling – alltså inte ett aktivt och övergripande internationellt arbete.

Genom att fokusera på Sandgrens text undviker utredningen att ta ställning för det aktiva internationella arbete som efterlysts av musiklivets aktörer.

6.3 Organisationsfrågor

MAIS huvudalternativ är det förslag om en fristående organisation, Statens musikplattform, som utredningen nämner i avsnittet 6.3.3, sid 106. Statens musiksamlingar saknar såväl styrelse som insynsråd vilket vi bedömer kan försvåra möjligheten till transparens och att etablera förtroende hos musiklivet. Vi ser heller inte

att inrättandet av ett konstnärligt råd enligt utredningens förslag skulle uppväga detta (se 6.4 nedan).

Vi ser fördelar med flera självständiga myndigheter. Ur det fria kulturlivets perspektiv är pluralism viktig också när det gäller producerande och finansierande aktörer.

Vi förordar därför att den nationella musikplattformen organiseras som en egen organisation med en styrelse där det fria musiklivet är väl representerat.

6.3.2 Särskilt om integrationsmöjligheter

MAIS anser att Svenskt visarkivs verksamhet skall bevaras i nuvarande form och omfattning. Frågan om en dokumentation av samtliga genrer är viktig, men samtidigt så stor att den inte kan utföras utan att betydande resurser tillförs verksamheten. Här bör också ett samarbete med KB Audiovisuella medier (tidigare Ljud- och bildarkivet) och Svensk Musik kunna innebära stora synergieffekter.

6.4 Resurser för samarbetsprojekt i musiklivet

MAIS har inget att invända mot förslaget att 25 mkr omfördelas från Rikskonserters budget till ett anslag för samarbetsprojekt. Däremot är vi tveksamma till den föreslagna arbetsmetoden med ett konstnärligt råd som skall arbeta förhållandevis detaljerat med verksamheten ("...utnyttjas löpande i strategiska frågor som rör verksamheten,...").

Strukturen är helt oprövad och att så ett pass litet antal tjänstemän/koordinatorer som de föreslagna 10 årsarbetskrafterna föreslås arbeta under tät kontakt med ett konstnärligt råd med nästan lika många ledamöter bedömer vi som vanskligt. Risken är att tjänstemännens frihet och effektivitet beskärs av hänsyn till det konstnärliga rådets uppfattningar, och dessutom blir myndighetschefens/enhetschefens ställning oklar.

Utredningen föreslår att två av rådets ca åtta platser reserveras åt Kulturrådet respektive Konstnärnsnämnden, och en åt myndighetschefen. Återstående fem ledamöter föreslås utses av regeringen. Vi bedömer att en sådan konstruktion, särskilt med hänsyn till det vi anfört i förra stycket, kommer att ha mycket svårt att få förtroende hos det fria musiklivet.

Vi föreslår därför att musikplattformen får konstruktionen av en fristående organisation med en styrelse där det fria musiklivets organisationer ges ett avgörande inflytande över verksamheten (se även 6.3).

6.5.1 EMS

MAIS stödjer förslaget att verksamheten vid EMS förs över till Statens musiksamlingar, inklusive bidraget 5 mkr.

6.5.2 Caprice Records

MAIS avstyrker att Caprice Records så kallade backkatalog överförs till den nya musikplattformen. Vi menar att det är orimligt att avsätta 2 mkr/år för att förvalta en backkatalog vars försäljningssiffror är oacceptabelt låga. Det är också märkligt att utredningen inte ser någon tidsgräns för fortsatt arbete med att hålla backkatalogen tillgänglig.

Utredningen menar att backkatalogen äger ett värde av betydande belopp och därför måste avyttras till marknadsvärde. Med tanke på Caprice Records hittillsvarande försäljningssiffror torde lagrets inkurans vara betydande, och värdet av backkatalogen rentutav negativt – att lagerhålla och/eller makulera cd-skivor är förenat med en kostnad som kan överstiga den ursprungliga framställningskostnaden.

Sedan Naxos distribution övertog distributionen av Caprice Records lär stora delar av Capricekatalogen redan vara tillgänglig på Naxos library, vilket innebär gratis lyssning för alla med lånekort till exempelvis folkbiblioteken. Katalogen är på så vis redan digitalt tillgänglig för allmänheten.

Vi föreslår därför att en mindre del av Caprice backkatalog överförs till exempelvis Phono Suecia/Svensk Musik (som redan har rutiner för att hantera copyright m m), för viss försäljning men framför allt marknadsföring av svensk musik/svenska artister. Resterande upplaga erbjuds på produktionerna medverkande artister och upphovsmän, utan kostnad (se ovanstående bedömning av backkatalogens värde).

6.6.1 Nybrokajen 11

När det gäller Nybrokajen 11 har MAIS inga synpunkter på vem som är huvudman för själva konsertlokalen. Men vi menar att ansvaret för de kontorslokaler som nu disponeras av musiklivets organisationer skall fortsatt ligga hos en nationell statlig aktör.

Vi har till utredningen m fl betonat värdet av att musiklivets organisationer ges möjlighet att hyra lokaler till subventionerad kostnad i en och samma fastighet. Nybrokajen 11 har här fungerat optimalt och att flera av det fria musiklivets aktörer arbetar i samma hus har gynnat även de organisationer som inte har permanenta lokaler där på så sätt att Nybrokajen 11 fungerat som en mötespunkt även för dessa.

6.8.2 Bidrag till musikarrangörer

MAIS avstyrker bestämt att sammanlagt 16 mkr (6 mkr enligt 6.8.2 samt 10 mkr enligt 6.8.4) överförs från Rikskonserters nuvarande anslag till att förstärka stödet till arrangörer och fria grupper. Dessa 16 mkr bör i stället tillföras den nationella musikplattformen för att finansiera centralt produktionsarbete vilket vi utvecklat under 6.2.2 och 6.2.4 ovan.

Anslaget till arrangörer och fria grupper har under lång tid urholkats genom att det inte har pris- och löneomräknats. Arrangörerna har också drabbats av kraftigt ökade kostnader på grund av förändringar i skattelagstiftningen (ökade kostnader för logi och resor, ökade kostnader för köpta tjänster, moms på köpta produktioner, höjda arbetsgivaravgifter på grund av slopat företagsstöd, arbetsgivaravgifter för utomlands bosatta artister m m). Självklart behöver arrangörerna kompenseras för denna urholkning, samtidigt som arrangörsstödet behöver förstärkas för att uppfylla den efterfrågan på konserttillfällen som finns runt om i landet.

MAIS menar att stödet till de fria arrangörerna bör höjas till 100 mkr årligen. Medel till detta skall inte tas från resurser som tidigare legat under Rikskonserters anslagspost och som nu behövs till nationellt produktionsarbete, som ett komplement till lokal och regional musikproduktion.

MAIS vill samtidigt med bestämdhet ifrågasätta utredningens påståenden (s 124) att arbete i olika genrer är negativt. Utredningen hävdar att uppdelningen i genrer är "historiskt betingad" och "inte tar hänsyn till att utvecklingen inom konstområdet innebär att olika uttryck blandas och korsbefruktar varandra", men presenterar inget underbyggt resonemang som motiverar detta ställningstagande. Våra ståndpunkter utvecklar vi också under punkt 6.2.2 ovan.

Tvärtom hävdar vi att styrkan hos MAIS är att olika genrer samarbetar och utbyter erfarenheter. Flera av våra medlemsförbund har också avsatt speciella medel för just genresamarbete. Självklart måste ett musikaliskt utbud bestå både av genrebaserade och genreöverskridande verksamheter.

MAIS har i en egen utredning som gjordes i samband med Kulturutredningen visat på hur kostnadseffektiva de ideella arrangörerna är. Förklaringen är till stor del det ideella arbete som läggs ner av arrangörsföreningarna, ett arbete som i sin tur drivs av ett engagemang för och en kunskap om en viss specifik genre, något som också garanterar ett förtroende hos publiken.

Starka nätverk är en förutsättning för ett professionellt ideellt arbete som musikarrangör. Genom nätverken sprids kunskap, inte minst när det handlar om arrangörskapets krav på ekonomi, marknadsföring och juridik. Bara ett starkt nätverk kan ha överblicken och kunskapen att utveckla nätverken (se 6.2.3 ovan). Som ett exempel kan nämnas att MAIS för närvarande genomför en utredning om hur man ökar ungdomars delaktighet i arrangörskapet, såväl inom våra organisationer som utanför.

6.8.3 Stallet

MAIS stödjer förslaget att Riksförbundet för Folkmusik och Dans ges ekonomiska förutsättningar att ta över och driva konsertlokalen Stallet, i nuvarande eller annan lokal.

6.8.4 Verksamhetsbidrag till fria grupper

I enlighet med vad som framförts under 6.8.2 ovan avstyrker MAIS att 10 mkr förs från Rikskonserters nuvarande verksamhetsbidrag till att förstärka Kulturrådets verksamhetsbidrag till fria grupper.

Bengt Hall
Ordförande MAIS – Musikarrangörer i Samverkan